- *Το σχήμα των πραγμάτων* στο Θέατρο Αλκμήνη-

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Που μπαίνουν τα όρια της τέχνης; Πόση ελευθερία επιτρέπεται στον καλλιτέχνη; Τί είναι στ' αλήθεια τέχνη και που αγγίζει τα όρια της εκμετάλλευσης, της σκληρότητας, της απανθρωπιάς και του εκφυλισμού; Τι είναι αυτό που διαφοροποιεί τον καλλιτέχνη από τον ασυνείδητο καιροσκόπο και δήθεν εκμοντερνιστή; Μπορεί μια ανθρώπινη ύπαρξη να θεωρηθεί δημιούργημα ενός άλλου ανθρώπου και μέχρι ποιο βαθμό μπορεί ένας άνθρωπος να αλλάξει για χάρη του έρωτα; Ο σκοπός αγιάζει τα μέσα; Τί είναι πραγματικό και τί όχι; Αρκεί το σχήμα των πραγμάτων για την αξιολόγηση τους; Τα ερωτήματα αυτά θέτει το νέο έργο του Νηλ Λαμπιούτ «Το σχήμα των πραγμάτων» που παρουσιάζει η Εταιρεία Θεάτρου Παίκτες σε σκηνοθεσία Μαρίας Σάββα.

Με έναν απλούστατο μύθο, την ιστορία τεσσάρων φοιτητών και των σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ τους (τί ποιο συνηθισμένο από αυτό) καταφέρνει το έργο να γίνει μια δυνατή κραυγή διαμαρτυρίας για την ισοπέδωση και την κατάλυση όλων των αξιών και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Η αλήθεια κρύβεται πίσω τα γεγονότα. Ο λόγος λειτουργεί σε δύο επίπεδα. Υπάρχει η επιφάνεια και αυτό που κρύβεται από κάτω. Η μετάφραση της Χριστίνας Μπάμπου – Παγκούρέλη διατήρησε αυτό το πολυεπίπεδο του λόγου και την συνεχή διαδικασία αναζήτησης της πραγματικότητας. Δεν αρκεί το να λέγεται κάτι. Σημασία έχει και το πως προφέρεται. Απογυμνωμένο από αυτήν την ιδιαιτερότητα του λόγου το έργο δεν θα μπορούσε να σταθεί σκηνικά. Η Παγκουρέλη συνέλαβε τον θεατρικό λόγο του Λαμπιούτ και έδωσε στο έργο με την μετάφραση της την απαραίτητη για την ύπαρξη του δυναμική.

Ο Άνταμ, ένας νεαρός φοιτητής που δουλεύει σε δύο δουλειές για να τα βγάλει πέρα, είναι το πρόσωπο που υφίσταται την μεταμόρφωση. Αλλάζει τόσο πολύ παρακινημένος από τον έρωτα που με δυσκολία αναγνωρίζει κανείς το αγόρι της πρώτης σκηνής στη συνέχεια του έργου. Ο Κωνσταντίνος Λάγγος αφομοίωσε τα στοιχεία της προσωπικότητας του Άνταμ, την σύνεση, την συστολή, την ευγένεια, την ατολμία, την απειρία στον έρωτα και τα αισθήματα και στην πορεία όσο μεγαλύτερη γίνεται η εξωτερική του αλλαγή τόσο περισσότερο τα διαστρεβλώνει. Ο Λάγγος, παρά το νεαρό της ηλικίας, κατορθώνει να συγκινήσει και να κερδίσει τη συμπάθεια των θεατών θέτοντας τις βάσεις για πετυχημένα περαιτέρω υποκριτικά βήματα.

Η Έβελυν, μια φοιτήτρια της σχολής Καλών Τεχνών είναι ο κινητήριος μοχλός όλης της δράσης. Κάθε της πράξη, κάθε της λέξη αποσκοπεί σε κάτι, θέτει σε λειτουργία έναν

ολόκληρο μηχανισμό εξαπάτησης και υποτιθέμενης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το αριστούργημα της, η διατριβή της, είναι η μεταμόρφωση ενός ανθρώπου. Ακόμα και η επιλογή των ονομάτων από τον Λαμπιούτ για τους ήρωες του δεν είναι τυχαία. Υπάρχει μία άμεση παραπομπή στον Αδάμ και την Εύα. Ακόμα και το μήλο έχει την θέση του σε αυτό το σκηνικό παιχνίδι. Η Εύα εξαπατά για ακόμα μια φορά τον Αδάμ οδηγώντας τον σε λάθος δρόμους. Η Μαρία Σάββα ακροβάτησε και ισορρόπησε. Παρόλο που η Έβελυν της παρουσιάστηκε υπέρ του δέοντος νευρωτική γεγονός που την έκανε συχνότατα αντιπαθητική, μπορούσε η συμπεριφορά της να δικαιολογηθεί από την αντιδραστική ιδιοσυγκρασία της ηρωίδας.

Η Τζένη της Κορίνας Χρυσαϊδου, και ο Φιλ του Γιάννη Δρίτσα είναι ρόλοι σαφέστατα λιγότερο δουλεμένοι και ολοκληρωμένοι από τον Λαμπιούτ σε σχέση με το πρωταγωνιστικό ζευγάρι. Υπάρχουν κυρίως για να προωθούν την δράση και για να αποτελέσουν αντιπροσωπευτικά δείγματα από τη μια του δειλού, ευγενικού και ειλικρινούς κοριτσιού που κερδίζει σε όλη τη διάρκεια της παράστασης τη συμπάθεια μας και από την άλλη του εγωκεντρικού νεαρού.

Η σκηνοθεσία της Μαρίας Σάββα στηρίχτηκε στην ψυχολογική ανάλυση των χαρακτήρων της. Η Σάββα σχεδόν δικαιώνει σκηνοθετικά την ηρωίδα της παρόλο που πασχίζει να μας πείσει για το αντίθετο. Το σκληρό έργο του Λαμπιούτ που συνδυάζει την ανηθικότητα με την καταπρόσωπο εξαπάτηση και καταπάτηση των αισθημάτων είναι αυτό που προβάλλεται από την σκηνοθεσία της, παρά τις όποιες αδυναμίες.

Ο Ανδρέας Βούσουρας αντιμετώπισε την συχνή αλλαγή του σκηνικού χώρου με πολυάριθμες κουίντες που μετακινούνταν στην αίθουσα και την τοποθέτηση διαφόρων σκηνικών αντικειμένων. Παρόλο που η επιλογή του υπήρξε αποτελεσματική υπήρξε ταυτόχρονα χρονοβόρα και κουραστική. Ευτυχώς το κενό που τις συνόδευε ήρθε να καλύψει η εύστοχη μουσική επιμέλεια του ιδίου που υπογράμμιζε την ένταση και την δύναμη της δράσης.

Περιοδικό ΑΝΤΙ, τεύχος 776. 29 Νοεμβρίου 2002